

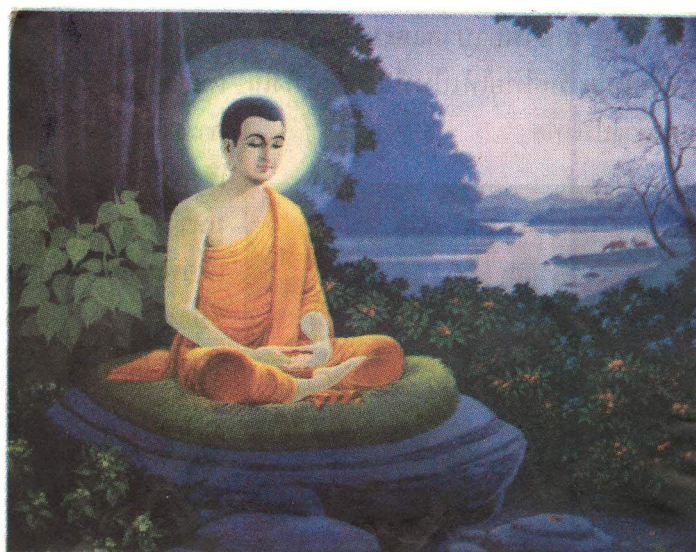
ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ - 6 ส.ค. 2556	ปีที่ 23	ฉบับที่ 8158	หน้า 5
---	--------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

เกี่ยวบุญ

วันเข้าพรรษา...

“ถวายเทียนพรรษา
ทำบุญทานขันข้าว”

“การที่พระสงฆ์เที่ยวไปประกาศพระพุทธศาสนาในฤดูฝนซึ่งเป็นฤดูทำนาคนั้น

บางครั้งก็ไปเหยียบฆ่าข้าวกล้าบ้าน ไปเหยียบ สัตว์เล็กสัตว์น้อยบ้าง เป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ทรงบัญญัติพระวินัยให้ภิกษุอยู่จำพรรษาตามวัด ต่างๆ ตั้งแต่นั้นมา ”

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 6 ส.ค. 2556	23	8158	5

ในช่วงเช้าของเทศกาลงานบุญวันเข้าพรรษาพุทธศาสนิกชนต่างพร้อมใจกันออกไปทำบุญตักบาตรฟังเทศน์ที่วัด พอสายหน่อยก็จะนำเครื่องไทยทาน ผ้าอบน้ำฝน เทียนพรรษามาถวายพอถึงช่วงค่ำชาวบ้านก็จะพากันออกมาเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ ซึ่งถือเป็นประเพณีสำคัญที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณกาล

คำว่า “เข้าพรรษา” แปลว่า “พักฝน” หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งระหว่างฤดูฝน โดยเหตุที่พระภิกษุในสมัยพุทธกาล มีหน้าที่จะต้องจาริกโปรดสัตว์ และเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนแก่ประชาชนไปในที่ต่างๆ ไม่จำเป็นต้องมีที่อยู่ประจำ แม้ในฤดูฝน ชาวบ้านจึงตำหนิว่าไปเหยียบข้าวกล้าและพืชอื่นๆ จนเสียหาย พระพุทธเจ้าจึงทรงวางระเบียบการจำพรรษาให้พระภิกษุอยู่ประจำที่ตลอด 3 เดือน ในฤดูฝน คือ เริ่มตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี

พิธีที่ถือว่าเป็นไฮไลท์ของงานเข้าพรรษานอกเหนือจากการทำบุญตักบาตร และการเวียนเทียนแล้ว การถวายเทียนเข้าพรรษาก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่น่าสนใจ ซึ่งพิธีถวายเทียนเข้าพรรษาของแต่ละภูมิภาคก็จะแตกต่างกันออกไปตามประเพณี ในวัฒนธรรมของชาวล้านนาการถวายเทียนเข้าพรรษาไม่ได้มีพิธีใหญ่โตมโหฬารอะไรมากนัก และเทียนพรรษาที่ใช้ถวายให้แก่วัดก็ได้ประดิษฐ์ประดอยให้สวยงามเหมือนในปัจจุบัน หากแต่คนล้านนาจะนิยมทำเทียนวันเข้าพรรษาเป็นแท่งเล็กๆ พอเหมาะสำหรับให้พระสงฆ์ได้ใช้จุดในช่วงเข้าพรรษาเท่านั้น ซึ่งเทียนดังกล่าวชาวล้านนาจะเรียกว่า “เทียนบาท”

ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษา เป็นประเพณีที่กระทำกันเมื่อใกล้ถึงฤดูเข้าพรรษาซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ พระภิกษุจะต้องอยู่ประจำวัดตลอด 3 เดือน มาตั้งแต่โบราณกาล การหล่อเทียนเข้าพรรษานี้มีอยู่เป็นประจำ ทุกปี เพราะในระยะเข้าพรรษานี้ พระภิกษุจะต้องมีการสวดมนต์ทำวัตรทุกเช้าเย็นและในการนี้จะต้องมีธูป เทียนจุดบูชาด้วย พุทธศาสนิกชนทั้งหลาย จึงพร้อมใจกันหล่อเทียนเข้าพรรษาสำหรับให้พระภิกษุจุดเป็น การกุศลทานอย่างหนึ่งเพราะเชื่อกันว่าในการให้ทานด้วยแสงสว่าง จะมีอานิสงส์เพิ่มพูนปัญญาหุดาสว่างไสวตามชนบท การหล่อเทียนเข้าพรรษากันอย่างเอิกเกริกสนุกสนานมาก เมื่อหล่อเสร็จแล้ว ก็จะมีการแห่แหน รอบพระอุโบสถ 3 รอบ แล้วนำไปบูชาพระตลอดระยะเวลา 3 เดือน บางแห่งก็มีการประกวดการตกแต่งมี การแห่แหนรอบเมืองด้วยริ้วขบวนที่สวยงามและถือว่าเป็นงานประจำปีทีเดียว ในวันนั้นจะมีการร่วมกันทำบุญตักบาตรถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ เป็นการร่วมกุศลกันในหมู่บ้านนั้น

ปัจจุบันเทียนที่ใช้ถวายในวันเข้าพรรษามีการตกแต่งแกะสลักเป็นลวดลาย

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 6 ส.ค. 2556	23	8158	5

สวยงาม บางที่มีการจัดประกวดประชัน มีขบวนแห่เทียนอย่างยิ่งใหญ่อลังการ เช่นประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาที่จังหวัดอุบลราชธานี ประเพณีถวายปราสาทผึ้งที่จังหวัดสกลนคร เป็นต้น ส่วนในภาคเหนือจะไม่ค่อยพบเห็นพิธีแห่เทียนพรรษาเท่าใดนักส่วนใหญ่ชาวบ้านจะนิยมนำไปถวายให้แก่วัดเองตามแต่ละวัด อย่างไรก็ตามเชื่อว่าชาวล้านนาจะไม่มีความสามารถในการผลิตเทียนขี้ผึ้ง แห่เทียนพรรษา วัฒนธรรมของคนเมืองในการทำเทียนก็มีรูปแบบที่น่าสนใจไม่น้อย โดยเฉพาะการทำเทียนพรรษาที่ว่านี้ดูจะอ่อนช้อยงดงามกว่าภาคอื่นๆ เสียด้วยซ้ำ การตกแต่งเทียนของชาวล้านนาจะนิยมการนำเทียนขี้ผึ้งมาปั้นเป็นก้อนเล็ก ๆ แล้วกลิ้งไปในแม่พิมพ์จากนั้นจะนำไปติดตกแต่งเทียน วิธีนี้เรียกว่า “กระหนะ” โดยลวดลายส่วนใหญ่จะมาจากจินตนาการ ภูมิปัญญาชาวบ้าน วิถีชีวิต เป็นต้น

เมื่อกระแสความเจริญธำณเข้าสู่สังคมเมือง ความสะดวกสบายก็เกิดขึ้น วัฒนธรรมการหล่อเทียนและการทำเทียนเข้าพรรษาของคนทั่วไปเริ่มจะสูญหายไปพร้อมกับการเข้ามาของเทียนวิทยาศาสตร์ ที่ทำง่ายและสะดวกใช้ ซึ่งบางครั้งหากลองนึกย้อนกลับไปดูตามวัดต่างๆ เรามักจะพบเห็นเทียนเข้าพรรษา กว่าสิบๆ แท่งตั้งเรียงรายอยู่หน้าพระประธานในวิหารวัดโดยเปล่าประโยชน์

เมื่อถึงวันเข้าพรรษา เรามักจะนึกถึงการถวายเทียนเป็นส่วนใหญ่ แต่ในวิถีของคนล้านนาก็ยังมีการห้อยดาคว์ หรือ จัดเตรียมสิ่งของถวายพระ ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะนิยมทำกับข้าวกับปลาเองทั้งสิ้น ซึ่งประกอบด้วย ข้าวปลาอาหาร ขนม

ขนมที่คนล้านนานิยมทำกันในช่วงงานเทศกาลก็คือ ขนมจ็อก หรือ ขนมเทียน บ้างเรียกว่า ขนมมสว เครื่องปรุงประกอบด้วย แป้งข้าวเหนียว มะพร้าวขูด น้ำอ้อย ใบตอง และน้ำมัน (หัวกะทิสด น้ำมันหมูหรือ น้ำมันพืช) วิธีทำก็แสนง่าย เริ่มจากนำแป้งข้าวเหนียวมาผสมกับน้ำ นวดจนเนื้อแป้งจับกันพอที่จะปั้นและตึงไม่เละติดมือ ส่วนเคล็ด (ไม่) ลับอยู่ที่ หากไม่ต้องการให้ตัวขนมเหนียวจนเกินไปก็ผสม แป้งข้าวเจ้าลงไปด้วย หรืออยากให้ตัวแป้งขนมมีรสหวานก็ใช้น้ำอ้อยหรือน้ำตาล ที่เชื่อมเป็นน้ำผสมลงไปนิดหน่อย

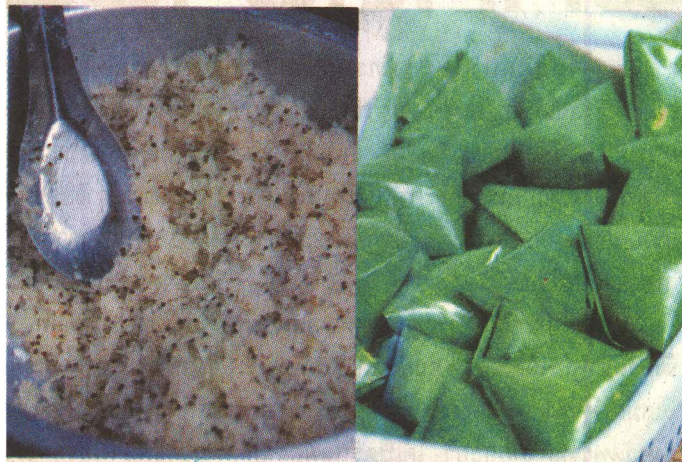
มาถึงไส้ขนม ขนมจ็อกแบบดั้งเดิมนิยมทำไส้หวานจากมะพร้าว ไม่นิยมทำไส้ถั่วหรือไส้เค็ม เริ่มต้นจากเคี่ยวน้ำอ้อยหรือน้ำตาลด้วยไฟอ่อนพอให้ข้นเป็นยางมะตูม นำมะพร้าวที่ขูดไว้ลงไปเคี่ยวด้วยกันจนมีกลิ่นหอม เหนียวปั้นได้ บ้างนิยมไส้ถั่วลิสงปน หรืองาขี้ม่อนลงไปด้วย

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 6 ส.ค. 2556	23	8158	5

ส่วนการห่อขนม ก็จะใช้ใบตองอ่อนมาขดเป็นรูปกรวยแหลม พับทบ
ล่าง-ซ้าย-ขวา นำด้านที่แหลมสอดพับก็จะได้ห่อขนมซึ่งมีลักษณะก้นแหลมนำไปนึ่ง
จนสุก “จ็อก” เป็นคำกริยาที่หมายถึง การทำสิ่งของให้มีลักษณะเป็นคล้ายๆ กระจุก
มียอดแหลมนั่นเอง

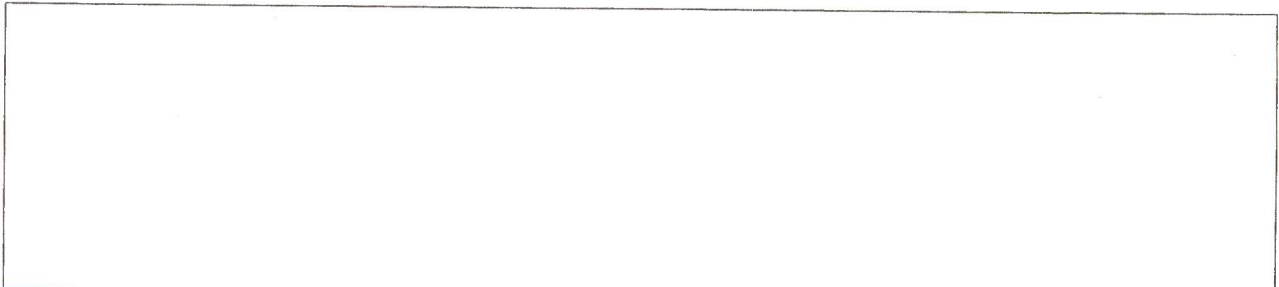
เมื่อเทศกาลเข้าพรรษามาเยือนการได้ออกไปทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์
เวียนเทียนจึงเป็นสิ่งดีงามที่ชาวพุทธพึงปฏิบัติ เหนือสิ่งอื่นใดก็ต้องทำ
จิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสไปด้วย

จักรพงษ์ คำบุญเรือง
jakrapong@chiangmainews.co.th.

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 6 ส.ค. 2556	23	8158	5

"เข้าพรรษา" แปลว่า "พักฝน" หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งระหว่างฤดูฝน โดยเหตุที่พระภิกษุในสมัยพุทธกาล มีหน้าที่จะต้องจาริกโปรดสัตว์ และเผยแพร่พระพุทธศาสนาไปทั่วทุกหนทุกแห่ง ไม่จำเป็นต้องมีที่อยู่ประจำ แม้ในฤดูฝน ชาวบ้านจึงตำหนิว่าไปเหยียบข้าวกล้าและพืชอื่นๆ จนเสียหาย พระพุทธเจ้าจึงทรงวางระเบียบการจำพรรษาให้พระภิกษุอยู่ประจำที่ตลอด 3 เดือน ในฤดูฝน คือ เริ่มตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี ถ้าปีใดมีเดือน 8 สองครั้ง ก็เลื่อนมาเป็นวันแรม 1 ค่ำ เดือนแปดหลัง และออกพรรษาในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 เว้นแต่มีกาธุรซึ่งเป็นสิ่งเมื่อเดินทางไปแล้วไม่สามารถกลับได้ในเดิมนั้น ก็ทรงอนุญาติให้ไปเยี่ยมคนไข้ได้ คราวหนึ่งไม่เกิน 7 คืนเรียกว่า สัตตาหะ หากเกินกำหนดนี้ถือว่าไม่ได้รับประโยชน์แห่งการจำพรรษา จัดว่าพรรษาขาด ระหว่างเดินทางก่อนหยุดเข้าพรรษา หากพระภิกษุสงฆ์เข้ามาทันในหมู่บ้านหรือในเมืองก็พอจะหาที่พักพิงได้ตามสมควร แต่ถ้ามาไม่ทันก็ต้องพึ่งโคนไม้ใหญ่เป็นที่พักแรม ชาวบ้านเห็นพระได้รับความลำบากเช่นนี้ จึงช่วยกันปลูกเพิง เพื่อให้ท่านได้อาศัยพักฝน รวมกันหลาย ๆ องค์ ที่พักดังกล่าวนั้นเรียกว่า "วิหาร" แปลว่าที่อยู่สงฆ์ เมื่อหมดแล้วพระสงฆ์ท่านออกจาริกตามกิจของท่านครั้งถึงหน้าฝนใหม่ท่านก็กลับมาพักอีกเพราะสะดวกดี แต่บางท่านอยู่ประจำเลย บางทีเศรษฐีมีจิตศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ก็เลือกหาสถานที่สงบเย็นไม่ห่างไกลจากชุมชนนัก สร้างที่พัก เรียกว่า "อาราม" ให้เป็นที่อยู่ของสงฆ์ดังเช่นปัจจุบันนี้

โดยปกติเครื่องใช้ของพระ ตามพระคัมภีร์ได้มีประำตัวนั้น มีเพียงอัฐบริขารอันได้แก่ สบง จีวร สังฆาฏิ เข็ม บาตร รัดประคด หม้อกรองน้ำ และมิดกอน และกว่าพระท่านหาที่พักแรมได้ บางทีก็ถูกพื้นดินฤดูเปียกปอนมา ชาวบ้านที่ใจบุญจึงถวายผ้าอาบน้ำฝน หรือผ้าอาบน้ำฝนสำหรับให้ท่านได้พลัดเปลี่ยน และถวายของจำเป็นแก่กิจประจำวันของท่านเป็นพิเศษในเข้าพรรษานับเป็นเหตุให้มีประเพณีทำบุญเนื่องในวันนี้สืบมา

การที่พระภิกษุสงฆ์ท่านไปโปรดสัตว์อยู่ประจำในที่เช่นนี้ เป็นการดีสำหรับสละนหลายประการ กล่าวคือ ผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามพระพุทธบัญญัติก็นิยมนบวชพระ ส่วนผู้ที่อายุยังไม่ครบบวชอุปสมบทก็ไปพักพระ โดยบวชเป็นเณรบ้าง ถวายเป็นลูกศิษย์รับใช้ท่านบ้าง ท่านก็สั่งสอนธรรม และความรู้ให้ และโดยทั่วไป พุทธศาสนิกชนนิยมตักบาตรหรือไปทำบุญที่วัด นับว่าเป็นประเพณี

การปฏิบัติตน ในวันหรือก่อนวันหนึ่งวัน พุทธศาสนิกชนมักจะจัดเครื่องสักการะเช่น ดอกไม้ ธูปเทียน เครื่องใช้ เช่น สบู่ ยาสีฟัน เป็นต้น มาถวายพระภิกษุ สามเณร ที่ตนเคารพนับถือ ที่สำคัญคือ มีประเพณีหล่อเทียนมณฑลใหญ่เพื่อให้งดบูชารูปพระประธานในโบสถ์อยู่ได้ตลอด 3 เดือน มีการประกวดเทียนพรรษา โดยจัดเป็นขบวนแห่ทั้งทางบกและทางน้ำ

แม้การเข้าพรรษารจะเป็นเรื่องของภิกษุ แต่พุทธศาสนิกชนก็ถือเป็นโอกาสดีที่จะได้ ทำบุญรักษาศีลและบำเร่จิตใจให้พ่องใส ก่อนวันเข้าพรรษาชาวบ้านก็จะไปช่วยพระทำความสะอาดเสนาสนะ ซ่อมแซมกุฏิวิหารและอื่นๆ พอถึง วันเข้าพรรษาก็จะไปร่วมทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ ฟังธรรมและรักษาศีลขุโบสถศีลกันที่วัด บางคนอาจตั้งใจงดเว้น อบายมุขต่างๆ เป็นกรณีพิเศษ เช่น งดเสพสุรา งดฆ่าสัตว์ เป็นต้น อนึ่ง บิดามารดามักจะจัดพิธีอุปัชฌาย์ลูกหลานของตน โดยถือกันว่าการเข้าบวชเรียนและอยู่จำพรรษาในระหว่างนี้จะได้ รับ อาานิสงส์อย่างสูง

กิจกรรมต่างๆ ที่ควรปฏิบัติในวันเข้าพรรษา

- 1.ร่วมกิจกรรมทำเทียนจำนำพรรษา
- 2.ร่วมกิจกรรมถวายผ้าอาบน้ำฝน และจตุปัจจัย แก่ภิกษุสามเณร
- 3.ร่วมทำบุญ ตักบาตร ฟังธรรมเทศนา รักษาอุโบสถศีล
- 4.อธิษฐาน งดเว้นอบายมุขต่างๆ

